

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Rubricis Missarum pro Defunctis. 18.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

ritus Sanctus. Item in votiu. de Apostolis, & in alijs Missis, in quibus dicitur, *A cunctis*, & tertia est ad libitum, non potest vnquam dici Oratio *pro constituto in carcere*, in qua nominatur Beatus Petrus. ergo vltra viciniorum accessoriam, quæ Commemorationem sapit, & debet esse diuersa à prima Collecta, nihil refert, an in alijs pure accessorijs, & remotioribus à prima, mentio de nouo fiat eorum, qui in prima, vel altera Collecta fuere nominati: qua concessa distinctione, certè nihil erit frustra positum in Missali Romano.

28 Prima tamen Oratio ex his votiujs, nimirum, *ad poscenda suffragia Sanctorum*, non debet dici, quando dicitur, *A cunctis*, quia eadem sunt, vt ex titulo earumdem patet: poterit autem illa prima, *Concede*, dici in ea Missa, quæ habet secundam, *Concede*, de Beata Virgine, & admittit quinque, vel septem Orationes, suo loco congruo post Orationem tertiam, si propria sit assignata: vel poterit & à maioribus quandoque iuberi, vt dicatur, etiam in Duplicibus, pro re graui, & publica causa; sicut alia, *Deus refugium nostrum*, & *virtus*, &c. & his modis non erit superflua in Missali; qua de re acute dubitauerunt nonnulli. Auctore eiusdem primæ orationis nescitur; sed meminit *Abbas Grimoldus in libro Sacramentorum apud Pamelium in Tomo 2. Liturgicon Eccles. Latine*.

29 Orationis, *A cunctis*, iam dedimus auctorem, & declarauimus N. quod in ea habetur, pag. 21. addimus hoc loco, pro dignitate Patroni nominandi in illo N.

Ante Apostolos quandoque nominationem fieri, vt S. Michaelis, vel S. Ioan. Baptistæ, ex Decreto Sac. Rituum Congregationis die 22. Augusti 1620. & ex Rub. Missalis sub Urb VIII. recogniti tit. de *commemorationibus VII. nu. 5. in fine*.

30 Oratio *pro seipso Sacerdote* (quod supra docuimus pag. 21.) dici non debet in Missa, cui interest proprius Episcopus, vel eo maior, vel Princeps magnus, ex *Burchard. in Ord. celebrat. Missæ*: potius orandum est pro Prælato, seu Principe præsentem, quod fit ob reuerentiam eorundem maiorum. Habetur autem Collecta hæc in libro *Sacramentorum Abb. Grimoldi cit.*

31 Idem *Abbas Grimoldus* meminit *ibidem* Orationum, *pro nauigantibus*, & *ad humilitatem postulandam*. reliquæ. *pro Papa, Imperatore, Rege, Prælatis, contra persecutores Ecclesie, contra male agentes, ad pluuiam, serenitatem, repellendas tempestates, pro peste animalium, petitione lachrymarum, tentatis & tribulatis, ad malas cogitationes repellendas, ad continentiam postulandam, pro deuotis amicis, pro salute viuorum*; habentur in *Sacramentar. Gregoriano*. * At in oratione *pro Imperatore*, adde, *electo*, si nondum est coronatus, vt dictum est in Benedictione cerei Paschalis. est enim eadem vtrobique ratio.

32 Vltima *pro viujs & defunctis* cum duabus sequentibus tribuitur Augustino tamquam auctori à *Durand. lib. 4. cap. 15.* & idem affirmatur in *Sacramentario Gregoriano*.

De Rubricis Missarum pro Defunctis. XVIII.

1 **M**issa mortuorum imitatur triduanam Christi sepulturam. sicut enim in illo triduo, ita & in his Missis omnia laudis cantica subtrahuntur, & solemnitates omnes subtrahuntur, *Durand. lib. 7. capit. 35.* & nos iam multa diximus supra in *Rubric. gener. parte prima, titulo 5. toto pagina 8. & parte 2. titulo 13. toto pagina 144.*

2 Introitus constat duobus Versibus, Gauant. Rubr. Miss.

quod aliàs non fit, nimirum, *Te decet*, &, *Exaudi Orationem*: vel quia secundus succedit in locum, *Gloria Patri*, vel quia optamus Defunctis stolam binam animæ & corporis, *Durand. lib. 6. cap. 52.*

3 Offertorium habet *Versum* ad modum Responsorij; eiusmodi erant antiqua omnia Offertoria, ex *Durand. lib. 4. c. 27.* in quo re. explica illud verbum, *inferni*, idest, Purgatorij, qui est locus inferior,

Q & non

& non differt ignis vtriusque loci, nisi in duratione, cætera conueniunt, & significant, ne Deus obliuiscatur animarum.

4 *Communio* etiam est vnica in toto Missali cum repetitione, & *v. Requiem*, vt in Responsorijs, ad instar antiqui ritus Ordinis Romani in quo, communicante populo, versus, *Communio*, cantabatur cum additione vers. *Gloria Patri*, & cet. *Microlog. c. 18.*

5 Quis auctor Sequentiæ? ex Auctore ligni Vitæ lib. 1. c. 70. S. Gregorius est; ex Stephano Proythinio lib. 1. de 4. nouis c. 5. S. Bernar. cuius initium, inquit ille.

Cum recordor moriturus,

Quid post mortem sim futurus,

Terror terret me venturus,

Quem expecto non securus.

Terret dies me terroris,

Dies iræ, ac furoris,

Dies luctus, ac mæroris,

Dies vltix peccatoris.

Dies iræ, dies illa, &c.

At hi quaterni sunt versus; reliqui terni; sed Bzouius Ann. 1294. num. 37. & 38. ex *Leandro Alberto*, eam tribuit Latin. Cardin. Vrsinio, seu Frangipanio, & idem est. Alij tribuunt alijs. Augustino de Biella Ord. Eremit. S. Augustini, qui erat in humanis Anno 1491. *Ioseph Pamphilus in Chronicis August.* ex fama tamen: qui etiam se legisse ait, in *Annal. Predicatorum*, F. Humbertum quintum Generalē Magistrum auctorem dici, qui obiit Ann. 1274. *Angelus Ellius in speculo spirituali*, facit auctorem innominatum ex ordine S. Fræcis: nominatus autem Thomas de Celano (qui viuebat An. 1250.) à *Barthol. Pisano*, in *conformitatibus D. Franc. lib. 1. fructu 11.* cui ergo credam, nescio. mentio Sybillæ in 3. versu indicat recentiorē esse hanc Prosam S. Gregorio, qui in suo Sacramentorum libro nihil prorsus Gentilitatis habet.

6 In die depositionis, & anniuersario Summi Pontificis dicitur prima Missa, quia, quæ raro adhibentur, pretiosa reputantur, neque quotidiana vilescunt cōsuetudine, *Amalar. lib. 3. c. 40.* & ideo Missa semel in anno constituta in commemo-

ratione omnium Defunct. dici iubetur in exequijs Summi Pontificis, & Episcop.

7 Pro Defuncto Cardinali eadem prima Missa dicenda est, mutatis Orationib. Rubrica quidem nō præscribit; sed vsus ita declarauit Rubricā; quia sunt Episcopis maiores. pro Diacono tamen Cardinali Oratio, *Inclina*, vt in Missali: additis verbis: Diaconis Cardinalis.

8 Quid pro Sacerdote Defuncto? licet de eo Rubrica meminerit inter Defunctū Episcopū, & Cardinalem; non tamen iisdem æqualem eum facit, & rationabilis consuetudo est in plerisque Ecclesijs maioribus Vrbs, vt dicatur Missa secunda, mutata Oratione, ratione cuius videtur in Rubrica prius de Sacerdote, quàm de Cardinali, mentio facta fuisse: si tamen, dicatur Missa prima, fauet Rubrica in fine Missarum pro Defunctis, quæ concedit Epistolas, & Euangelia vnus Missæ dici posse in alia quacumque Missa pro Def.

9 Oratio in *tertio*, vel *septimo* dicenda, ex *Amal. lib. 3. c. 44.* dicitur ad celebritatē quandam in proprijs diebus, 3. 7. 30. vnde non debet dici in ijs diebus, qui occurrūt inter tertium, & septimum, neque post septimum vsq; ad trigessimū, in quibus dicitur Missa, vt in quotidianis: aliās esset mendaciū in Collecta, qui dies, sicut etiā anniuersarius, numerari debent à die obitus, seu depositionis, vt patet ex collectis, in quibus fit mentio Depositionis. nā S. Ambr. *ser. 70.* accepit depositionis vocabulum, tam pro sepultura, quàm pro obitu, licet Ecclesia videatur distinguere inter obitū, & depositionem, in *titulo 2. Missæ defunct.* si contendas distingui, numerabis hos dies à die sepulturæ, qua potiori iure subiaceat Defunctus ecclesiasticæ curæ; vel sequere locorum consuetudinem, nisi testatoris verba aliud sonant. Fiunt vbiq; anniuersaria pro Defunctis extra diem præcisum annum, & non incongrue cum propria Missa.

10 Missa in die nono non est amplius in vsu; & *August. in Genes.* nouendiale pro Defunctis redarguit. *Quadragesimum* diem coluit S. *Ambros. in obitu Theodofii, orat. de eodem.* Alij alios dies, quos non pro-

probante Rom. Ecclesia nō obseruamus amplius, exceptis exequijs Papalibus.

11 Sed pro prædictis Ecclesiasticis in tertio, septimo, trigesimo, & anniuersario, quæ Missa: quæ Oratio dicenda erit in his diebus repetenda est Missa, quæ dicta est in die depositionis, sicuti fit pro laicis in iisdem diebus 3. 7. & 30. ex propria Rubrica. Oratio vero semper erit propria Episcopi, vel Sacerdotis. neque refert in ea non fieri mentionem de 3. 7. & 30. & anniuersario. nam eadem Oratio pro Papa dicitur in obitu, & in anniuersario, nulla facta in ea anniuersarij mentione.

12 Missa quoque est eadem in obitu, & anniuersario Papæ, cur non etiam erit Episcopi? Cardinales autem eodem priuilegio mortis gaudent, quō Episcopi, & in huiusmodi functionibus post mortē sunt æquales extra prædictos dies, Missa dicitur, vt in quotidianis Defunctorum, cum proprijs Orationibus.

13 In titulo *Pro Patre, & Matre*, addita est vox, *Sacerdotis*. nam alias de Patre cuiusque non conuenit Oratio in ore Sacerdotis, vt pater audienti.

14 Missa, quæ circumferuntur *S. Gregorij pro uinis, & defunctis*; neque sunt

sancti Gregorij, neque sunt approbata: à Sancta Sede Apostolica. imo reiecta, ita vt neque in calce Missali retineri possint, ex Decreto Sac. Rituum Congregat. die 8. Aprilis 1628.

15 Pro eo, qui proximē obiit, longē tamen à nobis, prima uice potest dici Missa, vt in die tertio, omisso uerbo *tertium*.

16 N. exigit nomen Defuncti, si tamen est nobilis, vel consuetudo sit nominandi omnes in Collecta, & Orationibus.

17 Habentur in *Sacramentar. Gregor. & Oratione, Fidelium Deus*, cum Secreta, & Postcommunione. in anniuersario. Pro Episcopo, *Deus omnium fidelium*. pro Sacerdote, *Præsta*. pro Defuncto, *Inclina, & Absolue*. Pro fratribus, *Secreta*, pro ijs, qui in cœmeterio tres consueta, pro pluribus defunctis, *Deus, cui proprius, & Animabus*, cum duabus seqq. reliquæ sunt recentiores. ex quibus illæ duæ, quæ pro Episcopo, vel Sacerdote addita sunt, post eam utriusque communem: *Deus qui inter Apostolicos*, &c. conuenientius dicitur in ijs Missis, in quibus per modum commemorationis dici debet Oratio pro prædictis iisdem: vel certæ posita sunt ad uarietatem.

De Rubricis Benedictionum. XIX.

1 **B**enedictio hic sumitur pro prece, qua Ecclesiastico more rebus ipsis specialis sanctitas impertitur, ita vt in usus profanos illæ deinde transferri non possint. & aliæ quidem sunt constitutivæ benedictiones: aliæ inuocatiuæ, ex *Caiet. 2. 2. quæst. 88. artic. 11.* illæ quidem, per quas siue res, siue personæ diuino cultui destinantur, hæc uero sunt, per quas à Deo vel rebus, vel personis imploratur auxiliū diuinum. Primi generis sunt benedictiones aquæ, uestium Sacerdotalium, mapparum Altaris, Corporalium, & Vasculi pro sacrasancta Eucharistia, de quibus in Missali agitur, quia communes esse possunt simplici Sacerdoti priuilegiato, seu delegato, nedum Episcopo, seu Abbati. secundi generis aliæ sunt, *Agni in Pa-*

schate, uorum, panis. nouorum fructuum, cuiuscumque comestibilis, candelarum, loci, domus noua, thalami, & noua nauis, quæ in Missali descriptæ sunt citra præiudiciū aliarum, quæ in Rituali Rom. habentur, quia hæc à quocumq. Sacerdote fieri possunt, & fieri sæpius contingunt; neque Rituale Rom. sicuti Missale, cuiuscumque facile suppetere solet.

2 Origo harum benedictionum, quæ fit per uerba sacerdotis, addito signo crucis, absque ullo dubio ab Apostolis est: neque defunt, qui in hanc causam illud Apostoli Pauli explicant. *1. Timoth. 4. Formam habet sanorum uerborum, quæ à me didicisti: sanorum, hoc est, quæ sanare possunt creaturas, siue insensibiles, siue sensibiles.*

Q 2 3 Ha-